

9 წლის ასაკის ბავშვის მეთვალყურეობის პროტოკოლი

მიზანი: 9 წლის ბავშვის პერიოდული მეთვალყურეობა და ჯანმრთელობის ხელშეწყობისათვის საჭირო ღონისძიებების გატარება.

რესურსები:

- ოჯახის ექიმი/პედიატრი, პრაქტიკის ექთანი/უბნის ექთანი
- გასასინჯი ოთახი
- გასასინჯი ტახტი
- სასწორი
- სიმაღლის მზომი
- სივცევის ტაბულა (მხედველობის სიმახვილისათვის)
- ელექტროგამანათებელი მოწყობილობა
- თვალის დასაფარი ფირფიტა
- სპინომანომეტრი (ბავშვის მანუქტით)
- სტეტოსკოპი
- შპადელი
- ტესტი საერთო ქოლესტერინზე
- ოფთალმოსკოპი
- წამმზომი (საათი წამმზომით)

	<ul style="list-style-type: none"> • ხახის ღორწოვანი ცვლილებების გარეშე • ცხვირი, ცხვირის ღრუ ცვლილებების გარეშე • კისერი/ხერხემალი ცვლილებების გარეშე • ლიმფური კვანძები ცვლილებების გარეშე • ფილტვები ცვლილებების გარეშე • გული ცვლილებების გარეშე • გულმკერდი ცვლილებების გარეშე • მუცლის ღრუ ცვლილებების გარეშე • შარდ-სასქესო ორგანოები ცვლილებების გარეშე • შარდვა/დეფეკაცია ცვლილებების გარეშე • P ----- წთ-ში, ავსება, რიტმი კარგი • R ----- წთ-ში, რიტმი კარგი 	<p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p>
სკრინინგი	<ul style="list-style-type: none"> • წონა (კგ) • სიმაღლე (სმ) • TA – მმ.ვწყ. სვეტი • სმენა (ჩურჩული) ნორმალური • მხედველობის სიმახვილე ნორმალური 	<p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p>
დიაგნოსტიკური ტესტები	<ul style="list-style-type: none"> • ტუბერკულოზის კანის სინჯი (მაღალი რისკის ჯგუფი) • ტესტი საერთო ქოლესტერინზე 	<p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p>
იმუნიზაცია	<ul style="list-style-type: none"> • გრიპის საწ. ვაქცინაცია (პაციენტთა ნება-სურვილით ან ეპიდემიებით, მაღალი რისკის ჯგუფები) 	<p>ღიახ არა</p>
მომდევნო ვიზიტი	<ul style="list-style-type: none"> • დაინიშნა ვიზიტი ოჯახის ექიმთან/პედიატრთან • დაინიშნა ვიზიტი ზოგადი პრაქტიკის ექთანთან/უბნის მედდასთან • პაციენტი გაიგზავნა საკონსულტაციოდ 	<p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p>
განათლება	<ul style="list-style-type: none"> • პაციენტის და მშობლის განათლება 	<p>ღიახ არა</p>
პრობლემები კომენტარები შენიშვნა	<ul style="list-style-type: none"> • გამოვლინდა ჯანმრთელობის პრობლემები • ბავშვის ფიზიკური და ფსიქო-სოციალური განვითარება შეესაბამება ასაკს • გამოვლინდა ფსიქო-სოციალური პრობლემები • სხვა 	<p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p> <p>ღიახ არა</p>

მინიშნება: შემოხაზეთ „ღიახ“ ან „არა“.
 „არა“-ს შემთხვევაში მიუთითეთ პრობლემა დაასახელეთ კონსულტირების თემა ან თემები.

კონსულტირების თემები

(პაციენტის, მშობლის განათლება)

- მოწამვლის პრევენცია
- წყლის გამაცხელებლების, გაზის, გამათბობლების უსაფრთხოება
- უსაფრთხოების ქამრები ტრანსპორტში
- ფიზიკური აქტივობა (ველოსიპედი, აქტიური დასვენება, ცურვა, ჯგუფური თამაშები თანატოლებთან)
- ჯანსაღი კვება, ვარგისიანი საკვები
- საუბარი მშობლის როლის მოდელზე
- კალციუმის ადეკვატური რაოდენობით მიღება
- ალკოჰოლის ჭარბი მოხმარების, წამლების მანებლობის შესახებ
- თამბაქოს პასიური მოწევა
- თამბაქოს მოწევის დაწყება
- უსაფრთხოება ტრანსპორტში (ავტომობილი / ველოსიპედი), სახანძრო, წყალში
- დაცვა ულტრაიისფერი სხივებისგან
- ადაპტაციური უნარ-ჩვევების გამომუშავება / სტრესის შემცირება
- კბილებისა და ღრძილების დაავადებების პრევენცია (პირის ღრუს ჰიგიენა)
- ჯიბის ფული და რჩევები მისის გამოყენების თაობაზე
- სატელევიზიო პროგრამების ყურება და ვიდეოთამაშების შეზღუდვა
- სოციალური ურთიერთობების ფორმები (კომუნიკაცია: მშობლებთან, თანატოლებთან, სხვა მოზარდებთან)
- სექსუალური განათლება (ასაკის შესაბამისი)

მშობლებისათვის განკუთვნილი კითხვები

1. როგორ ხართ? როგორ მიდის საქმეები ოჯახში?
2. რა შეკითხვები ან პრობლემები ბავშვებთან დაკავშირებით?
3. ჰქონდა თუ არა ბავშვს წარუმეტებლობა სკოლაში? სწავლის სირთულეები?
4. როგორია თქვენი ჯანმრთელობა? ოჯახის სხვა წევრების?
5. ამცნევთ თუ არა დეპრესიის სიმპტომებს? რაიმე სომატურ ჩივილებს?
6. აქვს თუ არა ბავშვს კვების, ძილის პრობლემები?
7. აღენიშნება თუ არა ურჩობა, სახლიდან გაქცევის სურვილი? სკოლაში ხშირი გაცდენები?
8. ხომ არ შეგიძინევიათ აგრესიული მანერე ჩვევები? (აღკოპოლის, თამბაქოს, წამლების გამოყენება)
9. ხომ არ შეგიძინევიათ ქალური ან ვაჟური ქცევები?
10. გქონდათ რაიმე მოულოდნელი, უჩვეულო სტრესი ოჯახში (დაავადება, სიკვდილი, განქორწინება, განმეორებითი ქორწინება, ფინანსური პრობლემები) ბოლო ვიზიტის შემდეგ?
11. თქვენი ბავშვის რა თვისებებით, საქციელით ამაყობთ?
12. როგორ მიდის სკოლის საქმეები წელს? როგორია ბავშვის მოსწრება სკოლაში?
13. როგორია ბავშვის ხასიათი და ზნე-ჩვეულება? უძნელდება თუ იოლად ამჟღავნებს თავის გრძნობებს?
14. გეწეობათ თქვენ (დედას, მამას)? და-ძმებს? თანატოლებს?
15. როგორი ურთიერთობებია ოჯახში? კარგი? სამართლიანი? შესაძლოა იგი გაუმჯობესდეს?
16. როგორ აკონტროლებთ ბავშვს (როგორია თქვენი მეთვალყურეობა) სკოლის შემდეგ ან როცა სკოლაში არ იმყოფებით?
17. რამდენ ხანს უყურებს ბავშვი სატელევიზიო პროგრამებს? რომელ გადაცემას უყურებს?

ბავშვისთვის განკუთვნილი კითხვები

1. როგორ მიდის შენი საქმეები?
2. რითი ამყობ? რა გინდა უკეთესად გააკეთო?
3. რა სახის სპორტი გიყვარს?
4. რა არის შენი ჰობი?
5. რითი ერთობი? რომელია შენი საყვარელი საქმიანობა?
6. როგორ მიდის სკოლის საქმეები? როგორი მასწავლებლები გყავს?
რა საგნებს სწავლობ? რომელი საგანი უფრო გიყვარს?
7. რას აკეთებ მეგობრებთან ერთად? ვინ გეხმარება სასკოლო
სამუშაოს შესრულებაში, როცა დახმარება გჭირდება?
8. რას ფიქრობ სიგარეტის მოწევის, ალკოჰოლის, წამლების მიღების
შესახებ?
9. თუ გყავს ოჯახში ისეთი პიროვნება, რომელიც ეწევა, სვამს ან
იყენებს წამლებს და შენ მისი მოქმედება არ მოგწონს?
10. ოჯახის რომელიმე წევრიდ ჯანმრთელობა ხომ არ განერვიულებს?
11. რა არ მოგწონს, რა გაყენებს ცუდ ხასიათზე? ვინმესთან საუბრობ
ამის შესახებ? ვისთან?
12. შენ გინდა მკითხო რამე (რა გაინტერესებს)?

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Constance R. Uphold, Mary Virginia Graham. 1998. „Child Health supervision” Clinical Guidelines in Family Practice: Third Edition, Barmarrae Books, Gainesville, florida, US. pp. 2-13
2. Green M. (Rd). (1994). Bright Futures: Guidelines for Health Supervision of infants, children and adolescents. Arlington, VA: National Center for Education in Maternal and Child Health.
3. Preventive Services for Children and Adolescents: ICSI (institute for Clinical Systems Improvement). 2001, october. (Online)
4. Tudor M. (Ed): *Child Development*, McGraw-Hill, New York, 1981
5. Bromberg. D.I. (1997). Interviewing Children. In R. A. Hoekelman (Ed) . *Pediatric Primery Care*. St. Luis: Mosby.
6. Dixon, S.D. & Stain, M.T. (1992). *Encounters with children: Pediatric behavior and development*. St. Luis: Mosby.
7. მ. შიხაშვილი, ე. გემაზაშვილი, ე. ფაღავა. „ჯანმრთელ ბავშვთა და მოზარდთა მეთვალყურეობა. 2001 წ
8. მ. ხერხეულიძე, თ. მანჯავიძე და სხვა. „ეს საოცარი ადრეული ასაკი”, თბილისი, 2003წ.
9. ქ. ნემსაძე და სხვა. „ბავშვის ჯანსაღი კვება”, თბილისი, 2003წ
10. ქ. ნემსაძე და სხვა. „ბავშვის მოვლა”, თბილისი, 2003წ
11. „ბავშვის ჯანმრთელობაზე ზედამხედველობის ძირითადი პრინციპები”, ამერიკის პედიატრიის აკადემიის რეკომენდაციები, ადაპტირებული ავტორთა ჯგუფის მიერ, პროფ. ქ. ნემსაძის ხელმძღვანელობით, თბილისი, 2002წ